

Wnioski

Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdziliśmy, że Cekal — preparat zawierający enzymy trawienne jelita ślepego konia, po okresie przechowywania wynoszącym około 14—17 lat posiada o około 75% mniejszą aktywność enzymatyczną aniżeli podobny świeży preparat wyprodukowany przez nas.

Piśmiennictwo

- 1) Kurczab R.: Leczenie cekalem zalegania w jelicie ślepym u koni. Med. Wet. Nr 2. 1957. 2) Łopatyński K.: Patogeneza i terapia obstypacji jelita ślepego u konia. Wiadom. Wet. Nr. 226, 227, 1956. 3) Sym E. A.: Die enzymatische Wirkung des Panseninhaltes. XII. Międzynar. Kongr. Wet. Zürich-Interlaken, tom II, str. 1336, 1938. 4) Sym E. A.: Enzymy trawienne jelita ślepego u konia. Wojsk. Przegl. Wet. Nr 2. 1939.

STEFAN WIERZBOWSKI

PRZYPADEK PRZETOKI NACZYNIOWEJ
PRĄCIA U BUHAJA

Z Katedry Zoohigieny WSR oraz Pracowni Fizjologii
Rozrodu Instytutu Zootechniki — Kraków
Kierownik: Prof. dr WŁ. BIELAŃSKI

Od czasu gdy Gunn (3) opracował pierwszy przyrząd do elektro ejakulacji składający się z dwóch elektrod: lędźwiowej i odbytovej, transformatora i opornicy, wprowadzono szereg modyfikacji, które opisano w Med. Wet. (1). Przy pomocy tego przyrządu można pobierać nasienie od przeżuwaczy, knurów i pewnych gryzoni. Przyjęty jest pogląd, że następuje pobudzenie ośrodka ejakulacji, który mieści się wg Denamur i Simmonet (2) w rdzeniu kręgowym w okolicy 2—3 kręgu lędźwiowego i w efekcie następuje wytrysk nasienia. Elektro-ejakulacji towarzyszy zwykle w mniejszym lub większym stopniu wysunięcie prącia, co Gunn (3) uzależnia od sposobu ustawiania elektrody. Zjawisko to ma być wywołane pobudzeniem ośrodka wzdwołu, który zlokalizowany jest również w rdzeniu kręgowym w pobliżu ośrodka ejakulacji (2).

W związku z powyższym interesujący może być przypadek obserwowany przeze mnie.

Buhaj „Atoł“ ur. 1953 r. rasy nizinnej czarno-białej, ciężar 850 kg, własność Stacji Unasienienia Zwierząt w K., uległ w maju 1956 r. skaleczeniu prącia w okolicy *rhapheae glandis* przy *collum glandis*. Skaleczenie nastąpiło wskutek rzadko zdarzającego się, w czasie pobierania nasienia do sztucznej pochwy, wsunięcia prącia aż do próbki, co spowodowało jej rozbitcie. Mimo leczenia, pozostała przetoka, następstwem czego było znaczne krwawienie towarzyszące zawsze erekcji. Wypadek ten uniemożliwił użytkowanie buhaja, gdyż przy pobieraniu nasienia do próbki sphywała krew. Zdecydowano wobec tego przeprowadzić próbę elektro-ejakulacji. Próbę przeprowadziłem 10 stycznia 1957 r. w stacji unasienienia zwierząt w K. przy użyciu dwubiegunowej elektrody odbytovej i przyrządu poprzednio opisanego. Po kilku pobudzeniach nastąpiło wysunięcie prącia

na całą zwykle oglądaną przy kopulacji długość. Przy dalszych pobudzeniach zaczęło ściekać nasienie. Pobrano 4,5 ml nasienia o zabarwieniu żółtawo-mlecznym o ocenie mikroskopowej: ruch falowy \pm , gęstość SD/D, plemników o ruchu postępowym około 80—90%. W czasie całego zabiegu nie obserwowano żadnego krwawienia. Dla kontroli przeprowadzono próbę krycia. Po wystąpieniu erekcji trysnął cienki strumień krwi na odległość 2—3 m. Pobrane nasienie zawierało znaczną domieszkę krwi.

Opisany przypadek upoważnia do wyrażenia poglądu, że pobudzenie prądem elektrycznym nie wywołuje u buhajów erekcji, a zatem nie jest identyczne ze zjawiskiem występującym przy normalnym przebiegu odruchów płciowych.

Piśmiennictwo

- 1) Bielański W., Wierzbowski S.: Med. Wet. 2. s. 94, 1956. 2) Denamur R., Simmonet H.: Rec. Med. Vet. T. CXXVI, 10. s. 577, 1950. 3) Gunn R. M. C.: Coun. for. Sci. and Indus. Res. Austral. Bul. 94, 1936 (cyt. za Walton A. — Proceedings of the Society for the Study of Fertility. 1, s. 40).

WOJCIECH PIUSIŃSKI

OGRANICZONE ZROGOWACENIE
JĘZYKA JAŁÓWKI

Z Zakładu Anatomii Patologicznej Wydz. Wet. SGGW
Kierownik: Prof. dr H. SZWEJKOWSKI

Rogowacenie nabłonka może mieć charakter fizjologiczny lub patologiczny.

Procesy rogowacenia zachodzące fizjologicznie w naskórku polegają na przechodzeniu komórek nabłonka w bezjądrzaste płytki złożone głównie z ciała białkowego-keratyny. W obrębie warstwy rogowaciejącej, po zabarwieniu hematoksyliną — eozyną lub metodą Grama stwierdza się pod mikroskopem złoży ziarenek keratyny oraz zbliżonej do niej chemicznie — keratohialiny. W przypadku rogowacenia patologicznego wspomniane ziarnistości mogą nie występować. Przy rogowaceniu patologicznym, które może być wrodzone lub też nabyte substancja rogowa wytwarza się nadmiernie w tych miejscach, w których już normalnie zachodzi rogowacenie nabłonka, albo też w miejscach, w których w warunkach fizjologicznych rogowacenie w ogóle nie występuje. Nadmierne rogowacenie patologiczne zdarza się częściej tam, gdzie już w warunkach fizjologicznych spotyka się rogowacenie nabłonka.

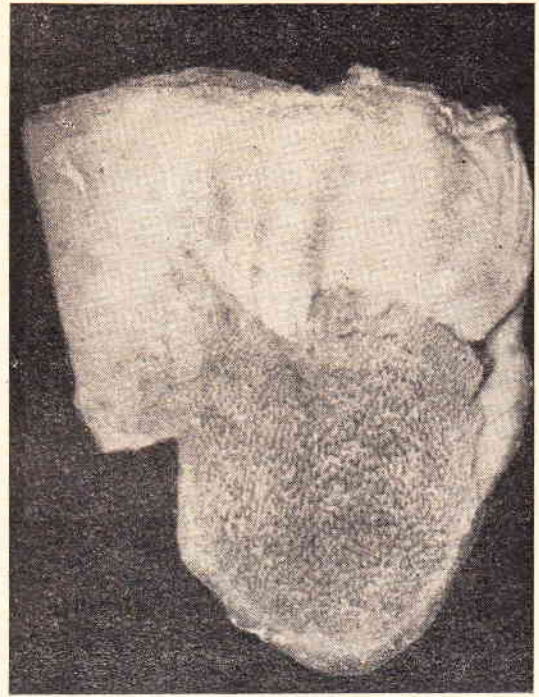
Przykładem wrodzonego nadmiernego rogowacenia naskórka powłok zewnętrznych jest tzw. rybia łuska — *ichthyosis*. Miejscowe nadmierne rogowacenie spotykane jest również u zwierząt dość często w postaci tzw. rogów skórnych (*cornu cutaneum*), których wielkość waha się od kilku mm do rozmiarów rogów występujących na głowie. Nadmierne, nabyte rogowacenie spotyka się przeważnie tam, gdzie nabłonek narażony jest na ucisk lub na ocieranie (np. na kłębie, na łokciu u koni itp.).

Przykładem rogowacenia nabłonka w miejscach, w których zjawisko to nie zachodzi w warunkach fizjologicznych są błony śluzowe górnych dróg pokarmowych i oddechowych oraz dróg rodnych, chociaż jak podaje C o h r s (1931) nabłonek wielowarstwowy płaski wyściełający jamę ustną ulega z czasem zrogowaceniu wskutek drażnienia mechanicznego (zjawisko to nie występuje tylko u psa).

Przy braku witaminy A u drobiu występuje rogowacenie nabłonka jamy ustnej, języka, gardła, przełyku i wola jak również nabłonka gruczołowego w tych miejscach. Nabłonek gruczołowy przetwarza się w ulegający rozrostowi i rogowaceniu nabłonek płaski (P a l l a s k e 1955, C o h r s 1954). Zazwyczaj rogowacenie obejmuje większą przestrzeń błony śluzowej jamy ustnej, języka lub innych części przewodu pokarmowego. Rzadziej natomiast występuje ogniskowo na ograniczonej przestrzeni.

Takie ograniczone rogowacenie błony śluzowej języka wystąpiło w obserwowanym przez nas przypadku dotyczącym języka jałówki w wieku około 6 mies. stanowiącej własność RZS K. Język nadesłano w celu ustalenia charakteru i przyczyny zmian, przede wszystkim zaś ustalenia, czy nie są one związane z pryszczycą. Na stronie grzbietowej powierzchni języka w pobliżu wierzchołka stwierdzono makroskopowo zrogowacenie na powierzchni około 8 cm². Powierzchnia ta odcina się ostro, nieregularnie przebiegającą linią od błony śluzowej niezmięnionej, jest barwy jasno-szarej, chropowata, twarda, pokryta gęsto obok siebie ułożonymi zrogowaciałymi brodawkami silnie przylegającymi do podłoża. Grubość warstwy zrogowaciałej jest największa w części środkowej, (ok. 3 mm), a maleje ku obwodowi. Mikroskopowo stwierdzono w błonie śluzowej języka rogowacenie przekraczające swymi rozmiarami stan prawidłowego rogowacenia nabłonka jamy ustnej u przeżuwaczy. Warstwa zrogowaciała wciska się głębiej w warstwę podśluzową. Protoplazma komórek znajdujących się głębiej w warstwie rogowacającej jest zhomogenizowana i intensywnie barwi się eozyną. Jądra barwiące się zasadochłonnie mają wyraźnie zachowane kształty. W warstwach bliższych powierzchni komórki rogowacające stają się coraz bardziej płaskie; podobnie ulegają spłaszczeniu ich jądra. W komórkach położonych najbliżej powierzchni jąder już się nie spotyka, a komórki przybierają postać płaskich, jednolitych blaszek barwiących się do brze eozyną. Warstwa rogowacająca jest wyraźnie oddzielona od warstw głębszych. Zmian odczynowych w podłożu nie stwierdzono.

Tego rodzaju rogowacenie błony śluzowej języka w rozmiarach przekraczających stan prawidłowy może być wywołane zaburzeniami rozwojowymi lub też przewlekłymi stanami zapalnymi stanowiącymi odczyn na zakażenie

Miejscowe zrogowacenie błony śluzowej wierzchołka języka jałówki.

grzybami pasożytniczymi, na drażnienie mechaniczne albo wreszcie na drażnienie niektórymi substancjami chemicznymi. K i t t podaje, że przednia część grzbietowa języka u bydła wykazuje nieraz skłonności do przerostowego bujania brodawek, które osiągają długość nawet 1 cm (tw. „język szcztokowaty“). Występując gęsto obok siebie brodawki zlewają się i tworzą powierzchnię przypominającą plaster miodu. W opisywanym przypadku brodawki zlewając się z sobą tworzyły jednolitą płytkę rogową o szorstkiej powierzchni. Kawałek języka nadesłany do Zakładu nie pozwala na ściśle ustalenie patogenyzy stwierdzonych zmian. Wydaje się jednak, że ich rozmiar oraz ostre odgraniczenie od podłoża i otoczenia przemawia za tym, że stanowią one wynik zaburzenia rozwojowego. Należy dodać, że S c h w a l b e (1906—1907) w swym obszernym dziele nie wspomina o tym typie zaburzeń. W każdym razie, jak wynika z piśmiennictwa nie są znane przypadki rogowacenia tego typu w błonie śluzowej języka pod wpływem zarazka pryszczycy, w związku z czym raczej należy wykluczyć tę chorobę jako przyczynę opisanych tu zmian.

В. ПИУСИНСКИ

МЕСТНЫЙ ГИПЕРКЕРАТОЗ ЯЗЫКА ТЕЛЕНКА

Автор описывает случай местного гиперкератоза языка теленка.

WOJCIECH PIUSIŃSKI

LOCAL HYPERKERATOSIS OF THE TONGUE OF HEIFER

The autor describes a case of local hyperkeratosis of the tongue of heifer.